

СУЧАСНЕ СОЦІАЛЬНО - ЕКОНОМІЧНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА НАУКОВО – ТЕХНІЧНИЙ ТА ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК В УКРАЇНІ

Варгатюк А.П.,

Науково-дослідний економічний інститут Мінекономіки України

У новопосталій після розпаду СРСР українській державі в умовах глибокої і всеохоплюючої кризи замість побудови соціально-орієнтованої економіки змішаного типу, для чого були усі передумови, буйно розквітло бюрократичне свавілля, корупція, організована злочинність, олігархічні клани, а під виглядом "реформ" правлячим режимом розпочався на свою користь триваючий й дотепер брутальний, зухвалий та цинічний перерозподіл загальнонародної власності, землі та інтелектуальних ресурсів. Коли честь, совість, порядність стали атавізмом, а запродакство та зрада інтересів українського народу підносяться на п'єдестал і вводяться в культ закону, коли влада в руках різноманітних "шевальє" та "кавалерствующих дам" з масонських лож під самоназвою "еліта", тоді, як писав Т.Г.Шевченко, *"над дітьми козацькими поганці панують"*, а 300 "народних" обранців-мільонерів законодавчо регулюють цей процес. Саме тому промислові та аграрні підприємства разом з їх працівниками стали своєрідним товаром "ринкової" економіки, а приватизація, точніше привласнення, стратегічно важливих об'єктів життєдіяльності країни стала безальтернативним підґрунтям здійснюваної черговим 13-м урядом незалежно від волі народу "еконо-мічної" політики, завдяки якій його привчають покірності, життю у бідності та злиднях, до чорної роботи хоча б за шмат хліба. Внаслідок її активної реалізації по той бік нормального життя знаходяться мільйони зраджених профспілковою верхівкою "пересічних" українців, що водночас лишилися роботи, засобів існування, соціального захисту та своїх трудових заощаджень, про повернення яких надаються обіцянки перед черговими президентськими або парламентськими виборами довірливому "електо-рату", про які одразу ж забуваються по їх завершенню.

На алтар сумнівних для майбутнього країни ринкових перетворень, а фактично задля реставрації капіталістичного ладу та збагачення випестуваного режимом цинічного за своєю суттю хижацького та жорстокого експлуататорського класу паразитичної космополітичної буржуазії, вже принесені величезні жертви українського народу. Це не тільки мародерські розграбоване національне багатство, але й загублені людські душі – за 1990-2004 рр. передчасно з життя пішли у Вічність **11 071 400** наших співвітчизників. За рівнем смертності свого населення Україна вже посідає "почесне" друге місце серед розвинених країн, за інтенсивністю дитячої смертності – 17-те місце. Справжній Голокост слов'янського населення відбувся під час здійснення "радикальних ринкових реформ" у 1994-2004 рр., коли не стало **8 338 470** українського люду – дітей, молодих та старшого віку чоловіків та жінок. Через класове та майнове розшарування суспільства, а відтак зростаючу бідність, недоїдання, епідемії, соціальні хвороби та відсутність належної медичної допомоги **2076** українців помирають щодня, **87** – щогодини. Ці жахаючі уяву "досягнення" поваленого режиму Л.Кучми вже не йдуть у порівняння з числом загиблих, закатованих, розстріляних у роки німецько-фашистської окупації (1941-1944 рр.) та померлих від голодомору у 1932-1933 рр. Не випадково, за

даними Центру імені О.Разумкова, 64,3% українців ставляться до Л.Кучми вкрай негативно, а третина опитаних хотіла б бачити його за ґратами.

Повсякденне буття, погіршення його якості, втрата змісту не лише визначають суспільну свідомість, але й отруюють її. У молодіжному середовищі поширення набуває невігластво, алкоголізм, наркоманія, проституція, агресивна поведінка, злочинність. І ці небезпечні явища є породженням політики соціально-економічної нерівності класового суспільства з полярно протилежними інтересами панів і наймитів. Деваль-вація етичних норм та моральних цінностей, відчай, втрата надій на покращення життєвої ситуації вже довела більше **200 тис.** наших співгромадян до самогубств, частота яких з 1990 р. стрімко зростає. Демографічна статистика свідчить, що природний приріст населення вже 15 років не покриває людських втрат українців в Україні – число народжених у *нівтори* рази (за 2003-2004 рр. – у 1,8 рази) менше за число померлих та загиблих, у тому числі на виробництві. Складається враження, що йде запланована очистка території від "аборигенів" для майбутніх переселенців на родючу й багату українську землю, яка оптом і в роздріб за безцінь вже скуповується разом з корисними копалинами у її надрах під потенційну охорону військ НАТО.

Між тим, впродовж 90-х років суспільно-політичні та економічні науки зокрема, що мали б забезпечувати обґрунтування ідеології функціонування базису та надбудови в нових умовах, не визначили своєї позиції та ставлення до перевороту та реставрації капіталізму, а їх представники продемонстрували небачений конформізм та нездатність забезпечити аргументований та дієвий спротив нормам чужої моралі індивідуалізму, користолюбства і наживи, теоріях регулювання економіки, релігійній експансії, філо-софським доктринам та фальсифікації історії радянського періоду, в освітньо-виховних процесах, законодавстві та у сферах державного управління, протиставивши свої власні погляди та ґрунтовні наукові розробки, а навпаки стали їх ревностними апологетами та епігонами. Зі змінами, що продовжують відбуватися у економічному базисі, стан якого визначається характером і рівнем розвитку продуктивних сил, утвердилося панування приватної власності на землю та засоби виробництва, які протизаконно переходять до рук "дбайливих" господарів та "стратегічних" інвесторів. У цих умовах окреслилися та набула нових рис та властивостей система виробничих відносин як суто до виробництва, в якому завжди поєднується праця, інтелект людини, предмети і засоби праці, так і сам процес привласнення, розподілу та обміну продуктами праці та результатами діяльності людей зі сферою споживання для задоволення як їх потреб, так і потреб повноцінного відтворювального процесу суспільного виробництва. За час переходу від соціалізму до капіталізму, від планової до ринкової економіки останнє позбулося 12,1 млн.(54,3%) своїх працівників, інтелект та жива праця яких виявилися незатребуваними. За станом використання свого трудового потенціалу країна опустилася до рівня 1952 р., багатогалузеве промислове виробництво, у тому числі машинобудування – 1954 р., науково-технічна сфера – 1958 року. Валовий внутрішній продукт як синтезуючий показник розвитку української економіки внаслідок багаторічного нехтування процесами її технологічної модернізації окроплений не тільки потом, але й кров'ю трудящих – на кожний **1 млрд. грн.** його приросту приходиться загибель на виробництві 10-12 працівників, а також травматизм, професійні захворювання та каліцтва 200-240 чоловіків і жінок через фізичний знос застарілого обладнання, аварії та техногенні катастрофи.

Соціально-економічна криза, пануюча в Україні з початку 90-х років, призвела до втрати ритму та динаміки економічного розвитку, деградації продуктивних сил суспільства та зламу усієї системи виробничих відносин. Вона, і це цілком закономірно, переросла у довготривалу кризу науково-технологічного та інноваційного розвитку. Перебування тільки у першій фазі цієї кризи означилося згортанням наукових досліджень по багатьох напрямках розвитку науки, техніки і технологій, які залишилися пріоритетними у промислово розвинутих країнах. Започатковані, але й по цей день, не подолані тенденції тотального занепаду національної економіки, її провідних галузей та усіх сфер життєдіяльності українського суспільства, з різношвидкісними причинно-наслідковими проявами, масштабами розповсюдження та ознаками негативного забарвлення, спричинили до різкого спаду обсягів виробництва продукції промислових та аграрних підприємств. Зростає безробіття, люмпенізація інтелігенції, маргіналізація зомбованого населення та його неухильне зубожіння, посилення експлуатації трудящих новими власниками засобів виробництва призвели до різкого скорочення оплати їх праці, а її невиплата стала реальністю економічного життя України. Ці та багато інших ознак характеризують лише першу фазу циклічних коливань, яка має класичну назву "*криза*", на відміну від таких пропагандистських дефініцій як "скрута", "труднощі", "економічні негаразди" тощо, ще не тільки підмінюють зміст та усвідомлення тих руйнівних процесів, що гальмують соціально-економічний прогрес та відродження країни, але й стоять на заваді подоланню тих численних негативних наслідків, які по собі залишає цей етап загального занепаду та деградації у духовному і матеріальному виробництві, повсякденному житті з посиленням злиднів для 90% наших співвітчизників. У розпорядженні держави був і є достатній арсенал засобів антициклічного впливу, який вона зобов'язана привести у дію в інтересах широких верств населення, а не малої частини, збагатілої під час "реформ". Проте лицемірством і блюзнірством означилася соціальна політика держави в оплаті праці, яка у 6,5 млн. (53,6%) трудящих нижча за прожитковий мінімум, у ставленні до людей старшого покоління, їх пенсійному забезпеченні, що інакше, як глумлінням над ветеранами Вели-кої Вітчизняної війни та праці назвати не можна. За даними Центру "Соціальний моніторинг", 39% опитаних вважають, що за п'ять останніх років їх життя стало ще гіршим, а 56% респондентів не впевнені у своєму майбутньому. Тому не випадково, що 29% бажали б народитися і жити за межами України, а 35% українців вже зараз готові емігрувати. І цей невпинний процес вже триває – кожні два роки 100-110 тис. наших громадян, переконавши себе у безперспективності життя на Батьківщині, полишають її назавжди. Поряд з процесами наукової, трудової та етнічної еміграції, що є показником нестабільності суспільства, внаслідок політики деіндустріалізації, посилення експлуатації, низької оплати праці, яка у 22-33 рази менша, ніж у країнах Євросоюзу, та удвічі, ніж у ряді країн СНД, 5-7 млн. співвітчизників стали легальними та нелегальними заробітчанами за кордоном з відповідним до себе ставленням. За рівнем поваги, наприклад, у Польщі та Чехії вони знаходяться на другому місці після циган. Проте навіть за таких обставин українська держава має свій зиск – заробітчани ("гастар-байтери") переказують, за оцінками, 3-за кордону на Батьківщину від 4 до 8 млрд.дол., завдяки чому підтримується стабільність національної валюти та економіки країни.

Криза, в якій перебуває українське суспільство, держава і сфера управління, політика та ідеологія, фінансова система і економіка, наука і

виробництво небезпідставно називають *системною* через комплексний її характер та тісне переплетіння, взаємопроникнення та взаємозв'язок різних за швидкістю, тривалістю та глибиною руйнівних дій кризових фаз циклічних коливань з поширенням на галузі, що перебувають у депресивному стані. Резонансні прояви системної кризи, синхронізувавшись у часі і просторі, означили безпрецедентний занепад та руйнацію сфери наукової та науково-технічної діяльності, розвал та перерваність виробничих процесів, припинення модернізації, науково-технологічного та інноваційного розвитку на підприємствах промисловості. Як не парадоксально, але наука в Україні на відміну від інших країн не стала головною продуктивною силою суспільства, а винаходи та здобутки її вчених, що мали б забезпечувати перехід на вищий щабель конкурентно-спроможності та новий технологічний уклад промислового виробництва, не стали справжнім пріоритетом державної ваги. В країні, економіка якої охоплена довготривалою системною кризою з непередбачуваними проявами та непрогнозованими наслідками, потреби виробництва, що цілком природньо, в результатах наукової діяльності, як і індивідуальні потреби значних прошарків та верств населення, знаходяться у пригніченому стані через об'єктивну неможливість їх задоволення. Слід нагадати, що у спотвореному "ринковими" реформами соціально-економічному середовищі зараз не технологічні нововведення, засоби механізації та автоматизації, станки з ЧПУ, промислові роботи, нове устаткування, в яких завжди матеріалізується інтелектуальний продукт творчої наукової діяльності, витісняють людей з виробництва, а навпаки, дешева робоча сила витісняє високовартісну передову техніку, жива ручна праця низькооплачуваних робітників вже давно заміняє фізично зношені машини та обладнання промислових підприємств, фінансово не здатних оновити виробництво. Нова техніка в ринкових умовах за ціною коштує значно дорожче, ніж малокваліфікована робоча сила, тому навіть раціоналізація на підприємствах стає не вигідною через зростання витрат, що збільшують собівартість продукції. І саме в цьому полягає головна причина пригніченого попиту на результати НДДКР та здобутки винахідницької творчості, а відтак і на саму працю у науково-технічній сфері.

Українська держава де-факто, відмовившись від прямого та опосередкованого регулювання процесів технологічної модернізації та інноваційного розвитку, їх стимулювання, не ставши замовником та основним споживачем нової ("інноваційної") продукції вітчизняних підприємств та об'єднань, загнала їх у глухий кут технологічної відсталості, позбавивши можливості фінансово забезпечити технологічне оновлення виробництва через обмеження інвестицій в технології та інновації. За 1990-2004 рр. вони скоротилися на *третину*, а за рахунок коштів, виділених з державного бюджету країни – у 23,1 раз. Через це, мов шагренева шкіра, щорічно зменшується число "інноваційно" активних підприємств, яких стало *ун'ятеро* менше, ніж у 1970 р., *учетверо*, ніж у 1990 р. та на 350 – ніж у 2000 р., а обсяг продукції, ними виробленої під назвою "інноваційна", у 2000-2004 рр. знаходився у межах 3-5%. Впровадження нових технологій зараз відбувається тільки на одному з кожних 25-30 підприємств, а їх кількість, 2/3 яких є ресурсовитратними та екологічно небезпечними, становить *чверть* рівня середини 60-х років.

Спроба спрямувати кошти від приватизації на інноваційний розвиток підприємств, частка державної власності у статутних фондах яких не менша

50%, лопнула як мильна бульбашка. Для таких підприємств трьома однойменними указами Л.Кучми “Про заходи щодо залучення коштів, отриманих від приватизації державного майна на інноваційне інвестування підприємств, що мають стратегічне значення для економіки та безпеки держави”(від 15.07.2000 р. № 905), “Про деякі питання інноваційного інвестування підприємств, що мають стратегічне значення для економіки та безпеки держави”(від 1.07.2002 р. № 593) та “Про фінансову підтримку інноваційної діяльності підприємств, що мають стратегічне значення для економіки та безпеки держави”(від 20.04.2004 р. № 454) передбачалося бюджетне фінансування науково-технологічного оновлення виробництва у розмірі 25% надходжень від приватизації (першими двома), а у третьому їх розмір був знижений до 10%. Протягом 2000-2004 рр., як показав наш аналіз, скористатися нормами цих указів змогли від 31 до 42 підприємств, або 9-12,2% тих, які на це мали право. Але частково – фінансове забезпечення їх інноваційного розвитку у 2000-2001 рр. було у 6,7 та 9,6 разів меншим від запланованого, а у 2004 р., коли надходження від приватизації до державного бюджету країни становили 9,52 млрд. грн., – вже у 15 разів. Решта коштів була витрачена зовсім на інші цілі – безглузді “робочі” поїздки Президента, відвідини Брунею та Баден-Бадену, будівництво резиденцій тощо. Не дивно, коли в державі панує правовий нігілізм, тоді відбувається затухання науково-технічного та інноваційного розвитку, а його показники наближаються до рівня 50-річної давнини.

Цілеспрямоване, свідомо мотивоване та скероване ззовні, фінансове знекровлення науково-технічної сфери, що відбувається в Україні, тільки підсилює масштабне розповсюдження кризових явищ з деградацією та руйнуванням наукового та виробничого потенціалу, що не пройде безслідно для національної економіки, відлуння чого буде відчуватися ще декілька десятиліть. І малюнок, зображений на поштовій марці 1994 року, є символічною пересторогою, до якого стану може довести ігнорування науково-технічного прогресу та чим завершиться для українських селян земельна “реформа” і вступ України до ВТО (WTO).

І це є реальним віддзеркаленням усвідомленого ставлення влади до науки та носіїв знань, які примножуючи їх своєю професійною діяльністю мали б забезпечувати соціальний, духовний, економічний та науково-технічний розвиток нашої країни. Проект “Науково-технологічної доктрини на 1997-2003 рр.” залишився інструктивним документом та дороговказом по скороченню чисельності працівників науково-технічної сфери. Тим більше, що співпраця усіх урядів України з МВФ та Світовим банком обумовлюється вимогами зменшення асигнувань з державного бюджету на розвиток науки. Слова кол. віце-прем'єра академіка І.Юхновського, висловлені в інтерв'ю журналу

"Science": "Тепер не час для науки, вона повинна почекати" ("Вісник АН України".-1993.-№ 5.-С.16) засвідчують усю сутність "реформ", які вже призвели до занепаду та деградації науки, деінтелектуалізації суспільства та неминучого за цих обставин затухання інноваційного розвитку промислового виробництва. Сталий і, вже як констатація явища новітньої української історії, незворотній процес втрати з розривом наступності поколінь творчих кадрів наукових установ і організацій, не припиняючись ні на мить впродовж 90-х років, плавно і без перешкод перейшов своїм продовженням у XXI сторіччя. Підсилюючись скороченням асигнувань на наукові дослідження та розробки, чисельність науковців-дослідників в Україні, не відчуваючи притоку нових сил, щороку ставала меншою (за 1989-2004 рр. на 242 тис.чол.), пропорційно чому і наукових здобутків ставало все менше (табл.1).

Таблиця 1 Чисельність працівників наукових установ та організацій України у 1988-2004 рр., тис.чол.*

Показники	УРСР				Україна				2004 р. у % до 1989 р.
	1988	1989	1990	1991	1994	1999	2000	2004	
Чисельність працівників основної діяльності,	476,8	561,4	493,4	449,8	323,9	199,4	188,0	173,6	30,9
з них: фахівці, зайняті проведенням НДДКР,	310,8	348,6	313,1	295,0	207,4	126,0	120,8	106,6	30,6
<i>у тому числі:</i> вчені - винахідники - у % до чисельності фахівців, зайнятих проведенням НДДКР	45,9 14,8	33,6 9,6	27,5 8,8	14,7 5,0	5,0 2,4	3,4 2,7	3,9 3,2	5,5 5,1	16,4 -

* Складено і розраховано автором за даними Держкомстату України та кол. ЦСУ УРСР.

Престиж науковця впав на найнижчу позначку разом з оплатою його праці або її відсутністю. Не випадково, що зараз в усій Україні здійснюють НДДКР лише 106,6 тис. науковців, з них 85,7 тис. дослідників, *чверть* з яких – пенсійного віку. Творчий пошук у винахідництві забезпечується 5-6 вченими-ентузіастами у одній з кожних *трьох* наукових установ та організацій, а їх загальна чисельність вже у 6,2 рази (на 28,1 тис.осіб) менша, ніж 15 років тому. У разі, якщо цей ритм втрат залишиться незмінним, що цілком ймовірно з врахуванням демографічної ситуації, сьогоденної вікової структури наукових кадрів, а також при відсутності позитивних зрушень у державній науково-технічній політиці, й досі не визначеній урядом Ю.Тимошенко, майбутнє бачиться у темному світі. За прогностичними оцінками, чисельність працівників, здатних здійснювати НДДКР, у 2015 р. може становити **1/5** їх складу в наукових установах та організаціях у 1990 р. та **55-60%**, які вони у 2000 р. їх налічували І саме в цьому полягає трагізм ситуації, коли замість створення дійсно "інноваційної" моделі розвитку економіки, що базується на наукових знаннях,

вже закладений міцний фундамент втрати її конкурентоздатності. Якщо у розрахунку на 10 тис. населення країни науковців – 22 особи (*удвічі* менше, ніж у країнах Євросоюзу, *утричі*, ніж у США і *четверо*, ніж в Японії), то державних службовців – правофлангових по обслуговуванню будь-яких "реформ" під проводом або Президентів Л.Кравчука та Л.Кучми або В.Ющенка - вже 57 осіб, і їх виявляється замало для управлінської діяльності. Тільки податківців вже вдвічі більше, ніж науковців у НАН України, а чисельність чиновників, що надають житлові субсидії знедоленим нашим співвітчизникам дорівнює числу науковців, що здійснюють НДДКР в усіх 310 наукових організаціях МОН України, МінАПК України, Мінтрансу України та МОЗ України, разом узятих.

Саме тому узагальнюючі результати НДДКР свідчать про кількісне їх зменшення та якісне погіршення, незважаючи на окремі яскраві досягнення українських вчених. Число новостворених видів техніки та виробничих технологій за 1990-2004 рр. скоротилося майже *четверо* (з 34,1 до 9,1 тис.), а з використанням хоча б одного патентоспроможного винаходу у їх підґрунті – у **8** разів (з 8,8 до 1,1 тис.). Аномально їх низьке застосування суттєво погіршило технічний рівень, якість та конкуренто-спроможність "інноваційної" продукції наукових установ та організацій, до **90%** якої створено без винаходів, а майже **60%** нових технологій взагалі не спрямовані на ресурсозбереження при їх виробничій реалізації.

Специфічні особливості еволюції соціально-економічної системи, місця в ній науки та виробничої реалізації результатів НДДКР у період загострення кризових явищ яскраво вимальовуються при аналізі фінансового забезпечення цих процесів та ролі у ньому української держави. В умовах довготривалої кризи науково-технічна сфера не дістала від власної держави належної підтримки, а бюджетні асигнування не стали стабільним джерелом її розвитку в непростих умовах ринкової трансформації української економіки, внаслідок чого динамічний поступ вітчизняної науки та винахідницької активності у ній, перетворилися на жалюгідне існування у несприятливому для розвитку взагалі морально-психологічному кліматі наукових організацій та соціально-економічному середовищі, тиск якого як великої системи людьми доволі відчутний. Загальновідомо, що країна, яка не фінансує наукові дослідження, - не домінує на ринках високих технологій, інновацій та ліцензій, безнадійно й назавжди відстає, невпинно перетворюючись на сировинний придаток інших та постачальника емігрантів та дешевої робочої сили. Тільки запаморочені від успіхів "радикальних ринкових реформ" та невиліковно хворі на дальтонізм можуть цього не помічати. Про те, як держава фінансувала сферу НДДКР минулого року, а так, до речі, відбувалося й в усі попередні роки, видно з наведених нами даних табл.2. Не видно лише куди спрямовувалася різниця коштів, які призначалися для самої науки та її розвитку, але ці питання - до Рахункової Палати України.

Руйнування наукового потенціалу країни стало послідовною і цілеспрямованою політикою, основним інструментом якої була і залишається фінансова удавка в руках знахабнілого чиновництва. У звичаєвих традиціях української держави, а фактично керівників органів влади, що її приватизували та уособлюють, виконувати норми Конституції України, закони країни або власні зобов'язання перед науково-технічною сферою в цілому або "пересічними" громадянами правилом не стало. За 11 років (1994-2004 рр.)

жодного разу у повному обсязі не було здійснене заплановане виділення коштів з державного бюджету на розвиток наукових досліджень. Різниця між запланованими і фактично отриманими за цей час коштами на розвиток науки і проведення досліджень фундаментального та прикладного характеру в сумі вже перевищила **1,89 млрд. грн.** (776,8 млн.дол.). Тільки за 2001-2004 рр. вона склала **691,7 млн.грн.**, а військових НДДКР - **48,2 млн.грн.** Прикро визнавати, але факти - річ уперта – цих коштів платників податків вже немає, як немає “зниклих” ще у 1999 р. **761,7 млн.грн.** (144 млн.дол.) коштів колишнього Державного інноваційного фонду. Ними задоволені зовсім інші потреби, дуже далекі від тих, для яких призначалися.

Таблиця 2. Заплановані та фактичні витрати на розвиток науки з Державного бюджету України у 2004 р., млн.грн.*

№ п/п	Напрями наукових досліджень	Бюджетні видатки		Різниця	виконання, %
		заплановані	фактичні		
1.	Фундаментальні дослідження	826,3476	783,5862	42,7614	94,8
2.	Дослідження і розробки у сферах:	1043,5315	936,0843	107,4472	89,7
2.1	державного управління	193,0564	174,5456	18,5108	90,4
2.2	оборони	41,4749	38,1781	3,2968	92,0
2.3	громадського порядку, безпеки та судової влади	19,6929	18,8792	0,8137	95,9
2.4	в галузях економіки, <i>у тому числі:</i>	507,3229	450,1307	57,1922	88,7
	- економічної, торгівельної та трудової діяльності;	29,5012	22,3067	7,1945	75,6
	сільського, рибного, лісового господарства та мисливства	206,9039	190,1987	16,7052	91,9
	- паливно-енергетичного комплексу;	25,2879	14,9139	10,3740	59,0
	- в інших галузях промисловості та будівництві;	31,6650	25,5704	6,0946	80,8
	- транспорту;	5,5685	5,1421	0,4264	92,3
	- зв'язку, телекомунікації та інформатики;	0,30	0,30	-	100,0
	- в інших галузях економіки	208,0963	191,6989	16,3974	92,1
2.5	охорони навколишнього природного середовища	67,0501	57,4314	9,6187	85,7
2.6	житлово-комунального господарства	3,8308	2,3565	1,4743	61,5
2.7	охорони здоров'я	85,8691	80,9279	4,9412	94,2
2.8	духовного та фізичного розвитку	11,8926	11,2436	0,6490	94,5
2.9	освіти	112,4855	101,5715	10,9140	90,3
2.10	соціального захисту	0,8563	0,8198	0,0365	95,7
	Всього	1869,8791	1719,6705	150,2086	92,0

* Складено і розраховано автором за даними Мінфіну України

Підсумовуючи результати проведеного дослідження, слід чесно та відверто визнати, що в існуючому соціально-економічному середовищі та у наявному правовому полі вже не варто очікувати яскравих проявів творчості людей, появи нових винаходів та наукоємної продукції, з якими б Україна могла з'явитися на міжнародних ринках. Тільки при змінах на краще у соціально-

економічній політиці країни, відродженні науково-технічної сфери, збереженні її кадрів, відновленні інноваційної дієспро-можності промислового виробництва на це ще можливо сподіватися у майбутньому.

Аннотация

В докладе освещаются проблемные вопросы негативного влияния внешней социально-экономической среды как большой давящей системы производи-тельных сил и новых узаконенных производственных отношений на научно-техническое развитие и технологическую модернизацию украинской экономики в условиях длительного системного кризиса. На основании данных проведенного исследования показано современное состояние в научно-технической сфере и инновационное развитие в промышленном производстве в результате игнорирования законодательства и прекращения финансовой поддержки государством этих процессов.

In Report the problems questions of negative influence of external social-economic environment as the large pressure system of productive forces and new legal industrial relations to science-technical development and technological modernization of Ukrainian economy under condition term time sistem crisis are elucidated. On basis of the of the information our research the report shows the modern condition in Science-Technical sphere and Innovation Development in industry production as the result of ignore the legislations and cessations of the State financial support of these processes.